

קז:

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא

עין משפט
נר מצוה

תשעין וכו' מתו בעין הרע ואחד יוסף שלא שלטה בהן עין מכל השבטים וי"ל שמתו בדרך ארץ וכלו להמתין היה שולח להם מלאים הכל פחים חוס דלמוכח בריש מס' ע"ז (דף ג' וספ ד"ה הכל) ומיירי הכל במאורעות הדלים על האדם דלילו כדמות אמר צפ' כל הדי (נה) דף טו: וספ ד"ה הכל בידי שמים חזן מיראת שמים: שיתין רהיבי הרוח: יט מפרשים דנקט שיתן לפי שימי המורק ששים וכן ימי הקין כדלמך לעיל (דף קו:) ופת שמרים מלל מן הממה ומן הגנה א"ר כן דרך למינקט בכל מקום שיתן כדלמך בהובל (ב"ק דף צ"ג:) שיתן מכלי מטייה לכא דקל מבריה שמע כ"י: א ארבע גרסירי דאניגרי וזיל בהו. פירוש ארבע אמות שמה מודל לבני אניגרא שדולים משס להשקות שדומיהם וזל פירוש מדוד אמת שחוקות ולא מלומלמות כדי שיוכלו לעמוד שס בריות ולא כפי' הקונ' דעל הנרא שמעין מקוס גס למושי ספיות לא ממש כלל גמריין ריות הכרה שלא יפלו נמים אלא בלא מדידה ימו שיהא (ס) נכרת ונראה לעינים:

לעזר רש"י
קריב ארסיולט נקריב
ארסיולט. כרוב.

מוסף רש"י

הכל ברי שמים. מושות ומלכות הכאם לאלם כולם על ידי נדמט שמים (ע"ז ג') אם כלים פורעניות על האדם נדמט המלך היא (בבבבב כ.) חזן מצבים פחים. לט. לט. פחים. מלי הכל על ידי חוס כמו (ספ"ה ג') ער שמים היום (ע"ז ב') קור שפמשים שאלק. כפטיה (בבבבב כ.) צנים פחים בדרך עקש. אלה ויקור פת ונשק בדרך עקש. כן ידו הכרי וחס (רש"י ב"ב ספ"ה) שיתין רהיבי הרוח ולא מנו לבני דאניגרא בך. ששים אים דלו ולא הניח ללולל סחיה (ב"ב צב.) התקישו וקשו. לטון חקש. אלה המשוט עלמא וישר דכס וצפניה ב (א) הכר קט מני עיני חלה. כמו (שמות ה) לקוסת קט. לטמר קשוט פלמן (רש"י ב"ב ס.)

בתרי עברי נהרא קיצו. פי' ענפי אילנות היער קולו גמריין להטות כמפיהם לגד היער שלא יפלו נמים (לו"א) דלמריין כסוף פרק המוכר פירות (ב"ב דף טז: וספ ד"ה ואמה) אמה בית השלמין אי מוכר לך נתון לו ב' אמות למוכה אמה מכלן ואמה מכלן לאגפיה וי"ל דהסמ מיירי בלמת המים שהוא לאדם אחד שהוא עושה מרין מון גרהו להשקות ממנה ואין לרין לאגפיה רק אמה מכלן ואמה מכלן והכל אניגרא הוא יאור גדול להשקות כל אמתה נקעה לך לרין ארבע אמות לאגפיה מדע דהסמ זורעים אומן אמות וטועין שס אילנות כדלמך הסמ אכל הכל אין זורעים וטועין כלל שכל העס והלמט שס להשקות שדומיהם והס דקלמך דלגהרא לכ"ע ללו משום דלגהרא ליהו כולו דלדס אחד אלא אינו דכ"ע אלא לאומן המשקין שדומיהם לבד אי נמי ארבע אמות דהכל היינו ב' אמות של חוכה ואמה מכלן ואמה מכלן: ליקון

בהו דאניגרא לא תמשחנהו כלל רב יהודה למעמיה דאמר רב יהודה ארבע אמות דאניגרא לבני אניגרא דאנהרא ידכולי עלמא ימכרו רבי אמי מלא כתפי נגדי בתרי עברי נהרא קיצו רב נתן בר הושעיא קין שיתסר אמתא אתו עליה בני משרוניא דפנוהו הוא סבר כרשות הרבים ולא היא התם בעינן כולי האי הכא ימושם אמתוחי אשליהן הוא כמלא כתפי נגדי סגי רבה בר רב הונא הוה ליה ההוא אבא אגורא דנהרא אמרו ליה ניקון מר אמר ליה קיצו עילאי ותתאי והדר ניקון אנא הכי עבד הכי והכתוב התקישו וקשו וואמר ריש לקיש קשוט עצמך ואחר כך קשוט אחרים התם אבא דבי פרוק רופילא הוה ואמר אי קייצו קייצא ואי לא קייצו אמאי איקון דאי ממתחי ליה אשלייהו מסתגי ליה ואי

לא קשיא. דרב אלרכי: שורא וריסקא. חומה ורמוקת גדר של נגרים כמו (ואיכס ב) חיל ומומה: כל חלי. דבר שכל החלואים תלויין בו וזו העין עין רעה: עבד מה דעבד. יודע היה ללחוץ על הקצרות ולהצנין על כל קצר וקצר בלחץ מיתה מת אם מת בזמנו אם בעין רעה(ס): הכל ברוב.

כל החלואים ומלואות מיתה על נשיבת הכרוס בלחץ הכל לפי השעה והאלס יש לך אדם שרוח פלוני קשה לו ובשעה פלוני: והאיכא הרוגי מלכות. הרוגי מרכב: אי לאו ויקא. שנסכס במכה: עבדי סמא וחיי. סס המהבד כשר חוכמה וכן העשבים הוה כדלמך בהמוכר את הספינה (ב"ב דף ע"ד:) זינים פסיס. קור הנופת. ולאו היינו רוח דקלמך שמואל דשמואל ויקא בלא זינה נמי מוקת: וז מרה. שהמריכה שנה גדולה ונובעת ומתפשטת בגדיין ובעצמות: וכולן פס כמלא מעטלן. כדליף לקמן מקראי: וקיסון של מים. למי שאין לו יין: וויקין. היינו רוח דלמך שמואל: מחיכים פסי. שדעמו מיושבת עליו לפי שאינו מנטער בעיניו: וזוכס בנין. אם יש לו דין עס חכירו דעמו מיושבת לישב על דבריו (ב"ב) להטעים: ללמוד וללמד. מחמת ישוד הדעת: ודבריו נשמעין. הכל זיעה וזוחס: נוקק לאסוף. אם בעל הרהורים הוה ומתוך זלנו טוב צנקר שאלק קלמט מונע לאסטו ובלאמו לשוק ורואה נשים אינו מתאוה להן: כינס שכבני מעיין. מולעים: מוליא אם הקנאה ואם הסגר. שכשחין לבו טוב עליו הוה טוב לבעוס: ואמרו רבנן פסכס ואכול. בערבי פסמחי (דף ק"ב). בדברים שזיה (ס) רבי לבניו: משוספס. מודד קרקעות היה צנקר לקונים ולמוכרים ולאחין ולשותפין הבאין לחלוק: כורכמא רישקא. כרכוס של גן שקורין קרוי"ג אדומינגל"ע והוה משוכה שבוכרמין: ארבע אמות דאניגרא. אמת המים שהשטיסיה מן הנהר הגדול אל השדות על פני הנקעה כולה ומניחין בעלי כל שדה ושדה מלרוע את אגפיה רוחס ארבע אמות שלא תתקלקל שפתה ומודדין אומס כולם צימד ומליינים אומס שלא יחרשו מן הסיומן ולחון: ולול כסן. אל מדקדק בהן להרמימן: לא סמסמחו כלל. אלא באומד הדעת תיחתו כדי שיהו נכרים לעינים שכן שלימות ורעות: לבני אניגרא. אינו מויק אלא יחידים ויש כדן למחול: לכ"ע. ומלן מחיל: מלי כספי נגדי כפרי עברי נהרא קולו. המולא יער או אילנות נטועין על שפת הנהר יקון בריות מלא כסף מושימי חבל הספינה והן מטיין עלמן באלכסון והולכין כהן משופעין לגד היבשה שלא תמשכס הספינה למיס וכל כמות הכריך להלוכס דינס לקון ובשני עברי הנהר שפעמים שהילוכן מכלן ופעמים שהילוכן מכלן: קן שיעסר אמה. (ס) כמות דרך רה"ר כדמתן צנכא כתרל (דף טז:) דרך רה"ר שס עשרה אמה: בני משרוניא.

תורה אור השלם
1 והיסורין ומוקד כל חלי וכל מרדו נצורים דרעים אשר יודעת לא ישיקם כך ונתנם ככל שאמר: דברים טו
2 ענין פסחים בדרך עקש שומר נפשו וירחק דמים: משל ב' ה
3 לא ירעבו ולא יצמאו ולא יבם שרץ וישמש כי מרחיקים יתגמל ועל מבוטעי מים יתגמל: ישעיהו ס"ו
4 ועבדכם את א' אלהיכם וברך את אחיך ואת מימריך והסחיתו מוחלה מקרבך: סמות כג בה
5 התקישו וקשו הינו לא נבקה: צפניה ב א

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה קן חסר אמת ברובח ספ"ד ואח"כ מ"ה בני משרוניא ואח"כ ד"ה דפניהו הלכות ואח"כ מ"ה בר"ה מתקן וכו' ואח"כ ד"ה אשליין: (ב) חוס' ד"ה ארבע וכו' שיהי ניכר מלי"ל וזאת ממתן ודאי"ל עס ד"ה בתרי:

עס העיר והיער היה שלהן: דפנוהו. הלכותו: אשליין. חבלן שלהן: אבא. יער: ניקיילו עילאי וספאי. מי שיש להן יער על הנהר אכלי למעלה הימני ולמטה הימני הילוך דרך המים: פסס דבי פרוק רופילא סוס. אומן מלמטה ושלמעלה לא על ישראל שיש לו לקלן אומן יער של בית פרוק פמת פרסיים היה יודע הוה שלא יקולו ומה מועיל קליה שלי: אי ממחוי אשלייו מספגי להו. אם יוכלו למחוא חלסם ולגא ממסע למסע או מכסר לכפר ליקך ממטה למעלה ילכו: ואם